

Bøger

K. J. Lyngby: Bidrag til nørrejysk V, Mors-optegnelserne 1868, ved Bent Søndergaard. Odense Universitetsforlag 1975, 129 s. 40 kr. + moms.

Om dialekt på Mors er der skrevet flere bøger, og alle kendte gamle optegnelser om målet var efterhånden trykt undtagen professor K. J. Lyngbys, hvis optegnelser fra Mors 1868 nu er udgivet med det formål at offentliggøre materiale til belystning af en dialekts udvikling.

Optegnelserne var et led i en stor indsamling af dialektmateriale fra hele Jylland, og det var meningen, at Lyngby ville skrive en jysk ordbog og en jysk grammatik. Han rejste rundt til de egne, hvis dialekt han ville undersøge, spurgte ihærdigt folk ud og skrev ned, hvad han fik at vide. På sine rejser nåede han også til Mors og Ty.

Desværre døde han tre år efter, at han havde været på Mors, så han fik ikke gjort sine planer til virkelighed. Det

var et stort tab for dialektforskningen, men det gav stødet til, at hans kammerat fra Borchs kollegium, H. F. Feilberg, besluttede at fortsætte hans arbejde. Feilberg levede længe nok til at få udgivet sit store værk: Bidrag til en ordbog over jyske almuesmål, hvortil han også benyttede en del af Lyngbys materiale, men store dele af Lyngbys optegnelser lå stadig utrykt. Det er forståeligt, da optegnelserne er kladder, skrevet ned i hast og med rettelser, tilføjelser og bemærkninger rundt om, så det ville være meget vanskeligt at gengive dem på tryk. men det måtte pine alle dialektvenner, at de ikke var gjort tilgængelige for alle.

Bent Søndergaard har nu fundet en udvej, idet optegnelserne fra Mors 1868 er blevet fotograferet, som de var, og derefter trykt. Selv om Lyngbys skrift er lille, er den dog så tydelig, at den med lidt tålmodighed kan læses, i hvert fald ved hjælp af et læseglas. En oversigt foran i bogen over Lyngbys særlige lydskrift og en liste over ordforrådet bagi er en stor hjælp ved brugen. TB

(Kilde: Historisk Årbog for Thy, Mors og Vester Hanherred 1975, side 138).